

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.

nám. Jana Palacha 2

116 38 Praha 1

+420 221 619 352

radek.skarnitzl@ff.cuni.cz

ŘEČOVÁ KOMUNIKACE A JEJÍ ANALÝZA

CO NABÍZÍME

Výzkum a analýzy související s různými aspekty řečové komunikace:

- posuzování kvality řečového projevu u mluvčích češtiny i jiných jazyků,
- poradenství týkající se řečového projevu, tedy výslovnosti na úrovni hlásek i prozodických modulací, konzultace poskytované profesionálním mluvčím,
- výuka výslovnosti češtiny i cizích jazyků,
- forenzně fonetické analýzy (tzv. audioexpertiza), tzn. foneticky motivovaná identifikace mluvčího (srovnávání hlasů, profilování mluvčího, hlasová konfrontace), analýza neřečových zvuků, posuzování manipulací s nahrávkami, analýza obtížných nahrávek,
- fonetický přepis výslovnosti v transkripčním systému českém i mezinárodním (IPA), např. pro účely obchodních značek,
- sestavování percepčních testů,
- pořizování řečových nahrávek v profesionálně vybaveném nahrávacím studiu i v terénu,
- návrh a tvorba řečových databází, programování, tvorba webových aplikací.

CO UMÍME

Tým Fonetického ústavu se věnuje výzkumu nebo výukové a poradenské činnosti v několika aplikovatelných oblastech:

- akustická a poslechová analýza řečového projevu,
- detailní rozbor výslovnosti v češtině a v dalších jazycích,
- výuka výslovnosti češtiny i vybraných cizích jazyků,
- identifikace mluvčího a další úlohy související s forenzní fonetikou a audioexpertizou,
- fonetický přepis (transkripce),
- statistické metody zpracování dat.

POPTÁVKA

- Naše služby nabízíme komukoli, kdo řeší úlohy spojené s lidskou řečí, ať už v češtině, nebo v jiném jazyce – jednotlivcům a organizacím komerční i nekomerční povahy.
- Služby Fonetického ústavu mohou být zajímavé pro média, divadla a další kulturní instituce, tlumočníky, reklamní agentury i jednotlivce.
- Výuka výslovnosti umožňuje identifikace problémových oblastí a stanovení priorit pro vylepšování výslovnosti opřené o probíhající empirický výzkum.
- Poradenství lze využít při výběru mluvčích pro účely vytvoření řečové syntézy, u mediálních mluvčích apod.
- Percepčními testy jsou zkoumány různé aspekty řečového signálu, např. kvalita přenosu v telekomunikačních sítích, kvalita syntetické řeči nebo percepční dopad výslovnosti konkrétního mluvčího.

NEJVĚŠÍ ŘEŠENÉ PROJEKTY

Členové Fonetického ústavu se podílejí či podíleli na řešení grantových projektů z několika výše zmíněných oblastí:

Zlepšování syntetické řeči

- Kombinované využití fonetických a korpusově založených postupů při odstraňování rušivých jevů v řečové syntéze (GA ČR, 2016–2018).
- Nové perspektivní metody vysoce kvalitní syntézy mluvené češtiny (GA ČR, 2009–2011).

Možnosti identifikace mluvčích

- Compilation of database for the population statistics of Common Czech (projekt Mezinárodní asociace forenzní fonetiky a akustiky, IAFPA, 2015).
- Individuální rysy mluvčího v češtině a jejich možné využití ve forenzní fonetické praxi (GA ČR, 2012–2014).

Sociální aspekty řečové komunikace v češtině i v cizím jazyce

- Kreativita a adaptabilita jako předpoklad úspěchu Evropy v propojeném světě (projekt Filozofické fakulty UK v rámci OP VVV, 2018–2022).
- Vliv faktorů skupinové variability češtiny na vnímání osobnosti mluvčího (projekt UK v Praze, 2012–2017).
- Kognitivní zátěž při zpracování řeči s cizineckým přízvukem (GA ČR, 2014–2015).
- interdisciplinární projekt Sound to Sense sdružující fonetiky-lingvisty s inženýry a psychology (Marie Curie Research Training Network, 2007–2011).

NEJVĚŠÍ DOSAŽENÉ ÚSPĚCHY

- Projekt Ultrasound tongue imaging for speech sound learning and remediation (MSCA Individual Fellowship podpořený Univerzitou Karlovou) realizovaný ve Fonetickém ústavu od roku 2018.
- 4. ročník konference English Pronunciation: Issues & Practices (EPIP4), Fonetický ústav pořádal mezinárodní konferenci zaměřenou na výzkum a osvojování zvukové stránky angličtiny (2015).
- Tvorba Pražského fonetického korpusu (pořízení a zpracování zvukových nahrávek různých žánrů i stupňů spontaneity).
- Sestavení referenční databáze mluvčích obecné češtiny pro forenzní fonetické účely.

PUBLIKACE

- Skarnitzl, R. (ed.). *Fonetická identifikace mluvčího*. Filozofická fakulta UK, Praha 2014. První publikace zabývající se forenzní fonetikou v českém prostředí.
- Skarnitzl, R., Šturm, P. a Volín, J. *Zvuková báze řečové komunikace*. Karolinum, Praha 2016. Monografie shrnující nejnovější poznatky o fonetickém a fonologickém popisu řeči.
- Časopis *AUC Philologica – Phonetica Pragensia*. Recenzovaný odborný časopis vycházející v rámci univerzitní řady.